

στών του πειθαναγκασμού μπορεί να διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ομάδων. Η εξακρίβωση των παραγόντων που επηρεάζουν τις αντιλήψεις των ασθενών σχετικά με τον εξαναγκασμό ίσως οδηγήσει σε εναλλακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές για την διαδικασία της εισαγωγής που θα μειώσουν το επίπεδο του πειθαναγκασμού.

Χρήσιμες προϋποθέσεις για έρευνα του πειθαναγκασμού¹⁴.

Για να αντιληφθούμε τον ρόλο του εξαναγκασμού στην εισαγωγή σε ψυχιατρικό νοσοκομείο η έρευνα πρέπει να υπερβεί την τυπική διχοτόμηση εκούσια-ακούσια σχετικά με το νομικό καθεστώς. Εντούτοις όταν αθεωρητικά ευρήματα ερευνών σχετικών με το ψυχ. νοσοκομείο συνδυάζονται με περισσότερο θεωρητικά δυνατές έρευνες για τον εξαναγκασμό σε άλλες μορφές θεραπείας, δικαιοσύνη στην διαδικασία και βασική γνώση, ένας αριθμός καταστάσεων προκύπτει ως δυνητικά διευθύνουσες σε αντιλήψεις για τον εξαναγκασμό στην ψυχιατρική νοσηλεία. Η επικύρωση ή ανασκευή αυτών των καταστάσεων μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη εμπειρικά βασισμένης θεωρίας για τον ρόλο του εξαναγκασμού στην εισαγωγή σε ψυχιατρικό νοσοκομείο. Πέρα από τα παραπάνω γίνεται φανερό το είδος της έρευνας που απαιτείται για την προώθηση στην κατανόηση της έννοιας του πειθαναγκασμού. Προηγούμενες έρευνες κατέδειξαν τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται. Πρώτον μια τέτοια έρευνα πρέπει να είναι μακρόχρονη. Οι μελέτες πρέπει να εκτιμούν τις αντιλήψεις των ασθενών όχι μόνο κατά την εισαγωγή αλλά και κατά το εξιτήριο ή και στο follow up. Οι αντιλήψεις των ασθενών είναι πολύ ρευστές και υπόκεινται σε αναδρομικές προκαταλήψεις και έτσι δεν μπορεί κανείς να βασισθεί σε εκτιμήσεις μιας μεμονωμένης χρονικής στιγμής. Δεύτερον απαιτείται η χρήση πολλών πηγών πληροφοριών. Αν και οι απόψεις των ασθενών αρκούν για την μέτρηση του δικού τους επιπέδου εξαναγκασμού, περισσότερες απόψεις απαιτούνται για μια αξιόπιστη εκτίμηση του τι συνέβηκε κατά την

διαδικασία της νοσηλείας. Οι αντιλήψεις των ασθενών πρέπει να τριγωνοποιούνται με τις αντιλήψεις των συγγενών που εμπλέκονται στην διαδικασία και με αυτές των ψυχιάτρων που είναι υπεύθυνοι για τη νοσηλεία. Η μέθοδος most plausible factual account βασισμένη σε φακέλους και σε συνεντεύξεις των τριών μερών του τριγώνου θεωρείται η ενδεδειγμένη⁴. Τρίτον η έρευνα για τον εξαναγκασμό πρέπει να περιλαμβάνει πολλές μεθόδους εκτίμησης του πειθαναγκασμού. Ελεύθερες αφηγήσεις, δομημένες συνεντεύξεις και σταθερών επιλογών ερωτηματολόγια παρουσιάζουν μοναδικά πλεονεκτήματα αλλά και περιορισμούς στην εκτίμηση του εξαναγκασμού. Συστήνεται λοιπόν η χρήση πολλαπλών μεθόδων στις μελλοντικές έρευνες. Τέταρτον η έρευνα για τον εξαναγκασμό πρέπει να περιλαμβάνει όσο το δυνατό περισσότερους μεσολαβητικούς παράγοντες που παρεμβάλλονται μεταξύ της συμπεριφοράς κάποιου και το βίωμα του εξαναγκασμού. Οι ασθενείς όπως και οι μη ασθενείς δεν βιώνουν όλοι με τον ίδιο τρόπο όμοια γεγονότα. Οι μεσολαβούσες επιδράσεις διαφόρων ψυχιατρικών διαταραχών, το ιστορικό θεραπείας, η ικανότητα στην λήψη αποφάσεων, το στυλ απόδοσης, και η φύση της σχέσης μεταξύ του ατόμου που προσπαθεί να επηρεάσει και αυτού που υπόκειται σε αυτό είναι προτεραιότητες για διερεύνηση. Τέλος η έρευνα πρέπει να γίνεται σε διαφορετικά πλαίσια. Ορισμένες δομές ή προγράμματα μπορεί να είναι πολύ περισσότερο εξαναγκαστικά από άλλα. Μόνο χρησιμοποιώντας τις ίδιες μεθόδους και εργαλεία σε μια ποικιλία δομών μπορούμε να εκτιμήσουμε την γενικότητα των ευρημάτων. Τελειώνοντας αναφέρεται ότι οι μελέτες εξαναγκασμού πρέπει να επεκταθούν και σε άλλες πλευρές του συστήματος ψυχικής υγείας όπως στην εξωνοσοκομειακή θεραπεία. Με αυτόν τον τρόπο η έρευνα για τον εξαναγκασμό στο σύστημα ψυχικής υγείας ίσως συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη μιας γενικής θεωρίας κοινωνικής επιρροής που θα δείχνει τον δρόμο προς μια πιο ανθρωπιστική και αποτελεσματική φροντίδα ασθενών.

COERCION IN PSYCHIATRY

Iosifidis I., Mastrogianni An., Georgiadou El., Karastergiou An.

D' Unit

Thessaloniki Mental Hospital

The use of coercion in psychiatric clinical practice is sometimes inevitable though undesirable, since patients' rights may be infringed. Mental health professionals are considered the main source of coercion for psychiatric patients. There are different definitions of perceived coercion, all related to attitudes of patients who do not feel free to refuse treatment. Perceived coercion is correlated with coercive behaviours and it effects both clinical practice and treatment outcome. The assessment of perceived coercion is a challenge. Studies on perceived coercion should be longitudinal, multi-centered, evaluating all mediating factors and using different sources of information and different methods of assessment.

Keywords: coercion, perceived coercion, coercive measures, human rights